

Themapakket

Docentenhandleiding | vo onderbouw

Inhoudsopgave

1. Over de Week van het geld	03
Leren omgaan met geld.....	03
Geldspreekjes, te mooi om waar te zijn?	03
Vier leerzame geldspreekjes	03
2. Inhoud van het themapakket	04
Onderdelen van het themapakket	04
3. Toelichting onderdelen per les.....	05
Les 1 (<i>instructie en toelichting per scherm</i>).....	05
Les 2 (<i>instructie en toelichting per scherm</i>)	10
4. Explainervideo's	12
Opbouw van de Explainers	12

Dit Themapakket is een uitgave in het kader van de Week van het geld 2026, een initiatief van Platform Wijzer in geldzaken | weekvanhetgeld.nl

Wijzer in geldzaken is een initiatief van het ministerie van Financiën, waarin partners uit de financiële sector, de wetenschap, de overheid en onderwijs-, voorlichtings- en consumentenorganisaties hun krachten bundelen om mensen in Nederland voor te bereiden op het maken van financiële keuzes. Het platform wordt mede mogelijk gemaakt door de Nederlandse Vereniging van Banken, het Verbond van Verzekeraars, de Pensioenfederatie, het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, De Nederlandsche Bank, de Autoriteit Financiële Markten en Nibud. | wijzingeldzaken.nl

Vragen over dit themapakket?

Neem contact op via info@wijzingeldzaken.nl of www.weekvanhetgeld.nl/contact

1. Over de Week van het geld

De Week van het geld is een initiatief van [Wijzer in geldzaken](#). Onder het motto ‘jong geleerd is oud gedaan’ wil het platform jongeren voorbereiden op het maken van financiële keuzes, nu en in de toekomst. De Week van het geld is een belangrijke aanjager voor het structureel stimuleren van financiële vaardigheden van jongeren, zowel op school als thuis.

Leren omgaan met geld

Het lijkt allemaal zo aantrekkelijk: een gratis mobieltje bij je telefoonabonnement, muziek via Spotify, 24 uur per dag online kopen waar je zin in hebt. Jongeren groeien op in een wereld waarin geld bijna onzichtbaar is en de verleidingen groot zijn. En zodra je achttien bent wordt er van je verwacht dat je financieel redzaam bent. Dat is nogal wat.

Het is niet vanzelfsprekend dat alle jongeren van huis uit verantwoord financieel gedrag aangeleerd krijgen. Niet iedereen weet zelf de weg te vinden of weet waar hij terecht kan voor financiële hulp. Daarom is het belangrijk dat ook op school aandacht wordt besteed aan financiële vaardigheden.

Geldsprookjes, te mooi om waar te zijn?

De luxe levens van influencers, reclames met ‘nu-of-nooit’-deals en verhalen over snel geld verdienen – jongeren komen er dagelijks mee in aanraking. Maar niet alles wat blinkt, is goud. Geldsprookjes zijn verleidelijke, maar vaak onjuiste of onrealistische ideeën over geld, die jongeren kunnen aanzetten tot onverstandige en soms zelfs risicovolle keuzes. Tijdens deze editie van de Week van het geld ontdekken jongeren hoe ze misvattingen over geld herkennen, slimme reclametrucs doorzien en hun verwachtingen over geld realistisch houden. Zo laten zij zich niet langer betoveren door verhalen die mooier lijken dan ze zijn.

Vier leerzame geldsprookjes

Het thema Geldsprookjes belicht vier herkenbare ‘te mooie’ verhalen over geld waar jongeren dagelijks mee te maken krijgen. Elk sprookje legt een andere misvatting of onrealistische verwachting bloot:

- **Gratis aankopen doen** is het gevoel dat iets niets kost, bijvoorbeeld omdat je de uitgave niet meteen merkt. Acties als 1+1 gratis, achteraf betalen en gratis proefabonnementen lijken voordelig, maar de rekening komt later of je geeft meer uit dan gepland.
- **Slapend rijk worden** draait om de droom dat je met weinig moeite snel rijk kunt worden via crypto, beleggen, cursussen van finfluencers of dubieuze aanbiedingen. Dit sprookje laat zien hoe belangrijk het is om feiten van fabels te scheiden.
- **Geld maakt gelukkig** onderzoekt of rijkdom automatisch tot geluk leidt. Het opent het gesprek over waarde, status en geluk. En staat stil bij het feit dat niet iedereen dezelfde financiële mogelijkheden heeft.
- **Geldzorgen zijn voor later** gaat over het idee dat je financiële verantwoordelijkheden kunt uitstellen zonder gevolgen. Op tijd nadenken over sparen, verzekeren, pensioen en wat er verandert als je 18 wordt, helpt jongeren met meer zekerheid de toekomst tegemoet te gaan.

2. Inhoud van het themapakket

Met dit gratis ‘Geldsprookjes’ themapakket geef je een eigen financiële les! Het pakket bestaat uit 2 interactieve lessen met introductievideo’s, explainersvideo’s met experts en een verdiepende opdracht waarbij ze keuze hebben uit verschillende presentatievormen. Het doel van het themapakket is dat leerlingen aan de hand van de klassieke sprookjes met een geldtwist, financiële misvattingen herkennen, reclametrucs doorzien en onrealistische verwachtingen leren relativeren. Zo kunnen ze weloverwogen geldkeuzes maken, zonder betoverd te raken door mooie verhalen.

Onderdelen van het themapakket

1. Klassikale les (les 1)

In de eerste klassikale les (LessonUp) maak je het thema ‘*Geldsprookjes*’ bespreekbaar met een introductievideo waarin jongeren hun geldsprookjes vertellen. Met stellingen en opdrachten verdiepen leerlingen zich verder in de onderwerpen, ondersteund door een expert die in de explainervideo uitlegt dat geldsprookjes niet altijd goed aflopen. Daarna starten de leerlingen in groepjes met de verdiepende opdracht rond één van de thema’s: *Gratis geld*, *Slapend rijk worden*, *Geld maakt gelukkig* of *Geldzorgen zijn voor later*.

2. Verdiepende opdracht (les 2)

De tweede les (LessonUp) begint met een korte herhaling van de eerste les, waarna de groepjes verder werken aan hun verdiepende opdracht. Zij kiezen of ze een explainervideo, infographic of geldsprookje maken en krijgen daarbij ondersteuning via informatiekaarten en een korte instructie per presentatievorm. Aan het eind presenteren de groepjes hun werk, waardoor een gezamenlijke ‘database’ ontstaat waarin leerlingen elkaars informatie kunnen terugvinden en van elkaar leren.

Optioneel kan er een 3^e les gegeven worden waardoor de leerlingen meer tijd krijgen voor de opdracht (of meerdere onderwerpen uitwerken).

3. Explainervideo’s

Bekijk met je leerlingen onze korte uitlegfilmpjes over financiële onderwerpen als financiële verleidingen, rekeningen en geldcriminaliteit. De video’s vormen een goede gespreksopener voor in de klas. De video’s zijn [hier](#) te bekijken.

4. Docentenhandleiding

In deze docentenhandleiding vind je de lesinstructies, tips en achtergrondinformatie over de onderwerpen die in de lessen behandeld worden.

3. Toelichting onderdelen per les

Les 1

In deze les duiken de leerlingen in vier geldsprookjes: 'Gratis aankopen doen', 'Je kunt slapend rijk worden', 'Geld maakt gelukkig' en 'Geldzorgen zijn voor later'. Na het bekijken van de algemene introductievideo gaan de leerlingen bij elk sprookje in gesprek over een stelling, doen ze de bijbehorende mini-opdracht en bekijken ze de uitleg van de expert. Aan het eind van de les kiezen ze een onderwerp waar ze zich verder in willen verdiepen. Als er tijd is beginnen ze vast met informatie zoeken (specifieke tips over hun onderwerp vinden ze op de informatiekaarten) en nadenken over hun presentatie. Het verder uitwerken doen ze als huiswerk en in het eerste deel van les 2.

Open de les in LessonUp

Bijlagen bij deze les

- Presentatievormen
- Informatiekaart 1: Hoe werkt reclame?
- Informatiekaart 2: Hoe werkt crypto en word je daar echt rijk van?
- Informatiekaart 3: Financiële ongelijkheid in Nederland
- Informatiekaart 4: Hoe kun je slim sparen?

Toelichting per scherm

1 – Titelslide

2 – Instructievideo (5 minuten)

Laat de introductievideo zien. Ga dan in gesprek over wat leerlingen gezien en gehoord hebben. Wat valt op? Wat is herkenbaar?

Vertel dat de leerlingen in de komende lessen gaan nadenken over geldsprookjes en hoe geldsprookjes invloed hebben op hun gedrag.

3 – Wat staat je te wachten? (1 minuut)

Vertel de leerlingen wat het doel is van de lessen: situaties herkennen waarin hun geldgedrag beïnvloed wordt en inzicht krijgen in het maken van keuzes met geld.

Les 1
Geloof jij in sprookjes?

Wat zijn de doelen van deze les?

Ná deze les:

- kan ik vier geldsprookjes benoemen
- herken ik wanneer mijn gedrag wordt beïnvloed
- denk ik kritischer na over bekende rondom geld
- kan ik een eigen mening over geldsprookjes vormen en onderbouwen

Les 1
Geloof jij in sprookjes?

Vier geldsprookjes

Dit ga je doen bij elk geldsprookje:

- Stelling
- Mini-opdracht
- Expertvideo

4 – Lesdoelen (1 minuut)

Vertel de leerlingen wat het doel is van de lessen: situaties herkennen waarin hun gedrag wordt beïnvloed en inzicht krijgen in het maken van keuzes met geld.

5 – Vier geldsprookjes (1 minuut)

Vertel dat de leerlingen straks in gesprek gaan over vier geldsprookjes aan de hand van stellingen. Elke ronde bestaat uit drie vaste onderdelen:

1. Praten over een stelling.
2. Uitvoeren van een mini-opdracht.
3. Kijken naar een expertvideo.

Op het bord worden bij ieder geldsprookje drie stellingen gegeven. De docent kiest welke stelling er behandeld wordt. Je kunt ook de klas laten kiezen.

Is er voldoende tijd en wil je per geldsprookje meerdere stellingen bespreken? Dat kan op verschillende manieren:

- Als je meer lestijd hebt (bijvoorbeeld door een blokkur), behandel dan meerdere stellingen tijdens de les.
- Kies ervoor om de twee overige stellingen in een volgende les te bespreken.
- Verdeel de klas in drie groepen: elke groep bespreekt één stelling en voert de bijbehorende mini-opdracht uit.

Les 1
Geloof jij in sprookjes?

Geldsprookje 1: Gratis aankopen doen

Kies een stelling:

- Contactloos
- Superdeals
- Gratis!

6 – Gratis aankopen doen (3 minuten)

Laat de klas een van de drie woorden kiezen. Klik erop om de stelling te laten zien. Bespreek de stelling.

Les 1
Geloof jij in sprookjes?

Mini-opdracht

Aan de slag!

- 'Contactloos'
- 'Superdeals'
- 'Gratis'

Slide 7 – Mini-opdracht (4 minuten)

De leerlingen voeren de mini-opdracht uit die aansluit bij de gekozen stelling van de vorige slide. Zet de timer aan.

Bespreek de mini-opdracht na. Hieronder vind je bij elke mini-opdracht suggesties voor een klassengesprek.

Mini-opdracht 'Gratis':

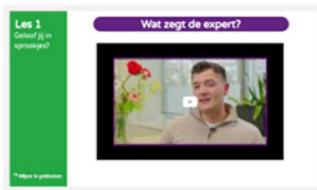
Wanneer is iets echt gratis? Waarom trappen we vaak in goede deals? Hoe kun je jezelf beschermen tegen aanbiedingen?

Mini-opdracht 'Superdeals':

Hoe beïnvloeden reclames wat jij belangrijk vindt? Word jij beïnvloed door reclames, of vooral anderen?

Mini-opdracht 'Contactloos':

Wat kun je doen om overzicht te houden als je vooral digitaal betaalt? Zou een wereld met alleen contant geld mogelijk zijn?

8 – Wat zegt de expert? (2 minuten)

Bekijk de expertvideo over dit geldsprookje. Rond af en ga naar het volgende sprookje.

9 – Slapend rijk worden (3 minuten)

Laat de klas een van de drie woorden kiezen en klik erop om de stelling te laten zien. Bespreek de stelling.

10 – Mini-opdracht (4 minuten)

De leerlingen doen de mini-opdracht die aansluit bij de stelling die is besproken op de vorige slide. Zet de timer aan.

Bespreek de mini-opdracht na. Hieronder vind je bij elke mini-opdracht suggesties voor een klassengesprek.

Mini-opdracht 'Slim geld verdienen':

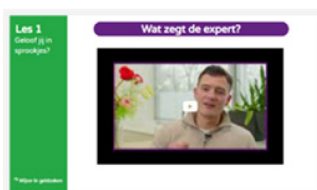
Wat maakt iemand écht slim met geld? Speelt geluk een grote rol om rijk te worden? Hebben jongeren gelijke kansen om rijk te worden?

Mini-opdracht 'Online geld verdienen':

Waarom lijkt het zo makkelijk om online rijk te worden? Denk je dat influencers een eerlijk beeld geven? Wat is het verschil tussen kans en risico?

Mini-opdracht 'Geldcriminaliteit':

Waarom trappen jongeren hier soms in? Wat zijn de gevolgen als je meedoet? Hoe kun je 'nee' zeggen als de verleiding groot is?

11 – Wat zegt de expert? (2 minuten)

Bekijk de expertvideo over dit geldsprookje. Rond af en ga naar het volgende sprookje.

12 – Geld maakt gelukkig (3 minuten)

Laat de klas een van de drie woorden kiezen en klik erop om de stelling te laten zien. Bespreek de stelling.

13 – Mini-opdracht (4 minuten)

De leerlingen doen de mini-opdracht die aansluit bij de stelling van de vorige slide. Zet de timer aan.

Bespreek de mini-opdracht na. Hieronder vind je bij elke mini-opdracht suggesties voor een klassengesprek.

Mini-opdracht 'Rijkdom':

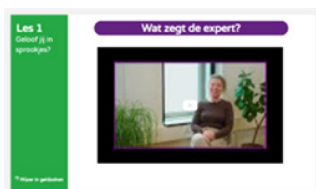
Wat is het verschil tussen rijk en gelukkig zijn? Wanneer maakt geld jou wel gelukkig? Wat betekent 'genoeg' voor jou?

Mini-opdracht 'Status':

Hoe beïnvloeden anderen jouw geldkeuzes? Wat heb jij ooit gedaan om ergens bij te horen? Hoe kun je de druk om mee te doen kleiner maken?

Mini-opdracht 'Geluk':

Kan iets jou gelukkig maken, zonder dat het geld kost? Wat zou jij doen met geld om anderen gelukkiger te maken?

14 – Wat zegt de expert? (2 minuten)

Bekijk de expertvideo over dit geldsprookje. Rond af en ga naar het volgende sprookje.

15 – Geldzorgen zijn voor later (3 minuten)

Laat de klas een van de drie woorden kiezen en klik erop om de stelling te laten zien. Bespreek de stelling.

16 – Mini-opdracht (4 minuten)

De leerlingen doen de mini-opdracht die aansluit bij de stelling van de vorige slide. Zet de timer aan.

Bespreek de mini-opdracht na.

Hieronder vind je bij elke mini-opdracht suggesties voor een klassengesprek.

Mini-opdracht 'Sparen':

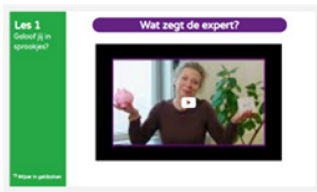
Waarom is sparen soms lastig? Hoe kun je sparen leuk maken?

Mini-opdracht 'Ik beslis':

Wanneer is geld uitgeven zonde en wanneer niet? Hoe kun je een goed overzicht houden van je uitgaven? Waarom is het soms moeilijk om bewuste keuzes te maken?

Mini-opdracht 'Later':

Wat gebeurt er als je later pas leert omgaan met geld? Denk je dat jongeren op school genoeg leren over geld? Wat zou je nu al willen leren over geld? Hoe ga je dat doen?

17 – Wat zegt de expert? (2 minuten)

Bekijk de expertvideo over dit geldsprookje. Rond af en ga naar de afronding van de les

18 – In welk geldsprookje leef jij? (2 minuten)

De leerlingen praten na over deze les en beantwoorden de vraag: Welke van de vier geldsprookjes herken je het meest? Hoe komt dat? Hoe kun je ervoor zorgen dat je minder snel in het sprookje trapt?

19 – Onderzoeksopdracht (3 minuten)

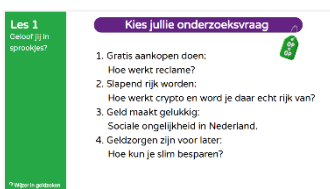
Bied je les 2 van deze lessenreeks ook aan? Verdeel de klas dan alvast in drietallen. Ieder drietall kiest een van de vier onderzoeksvragen (zie volgende slide), passend bij de geldsprookjes, of bedenkt zelf een geschikte onderzoeksvraag. Extra onderwerpen passend bij de geldsprookjes vinden de leerlingen op de informatiekaart. Zorg ervoor dat alle geldsprookjes over de groepjes verdeeld worden.

Vertel dat de leerlingen de onderzoeksvraag in de volgende les gaan presenteren. Geef de leerlingen als huiswerkopdracht mee dat ze:

- zelf een presentatievorm kiezen zoals beschreven in de bijlage *Uitleg presentatievorm*.
- achtergrondinformatie opzoeken.
- de onderzoeksvraag beantwoorden.
- hun presentatie voorbereiden.

In de volgende les krijgen de leerlingen tien minuten om hun presentatie af te ronden. Het is dus belangrijk dat ze thuis het meeste werk verrichten.

Je kunt ervoor kiezen om een derde les in te plannen, zodat de leerlingen in de volgende les hun presentatie (op school) voorbereiden en in de derde les hun presentatie houden.

20 – Kies jullie onderzoeksvraag (1 minuut)

Deel de bijlagen: *Informatiekaarten* en *Uitleg presentatievorm* uit.

Les 2

De tweede les begint met een korte herhaling van de eerste les, waarna de groepjes verder werken aan hun verdiepende opdracht. Zij kiezen of ze een explainervideo, infographic of geldsprookje maken en krijgen daarbij ondersteuning via informatiekaarten en een korte instructie per presentatievorm. Aan het eind presenteren de groepjes hun werk, waardoor een gezamenlijke 'database' ontstaat waarin leerlingen elkaars informatie kunnen terugvinden en van elkaar leren.

Open de les in LessonUp

Bijlagen bij deze les

- Presentatievormen
- Informatiekaart 1: Hoe werkt reclame?
- Informatiekaart 2: Hoe werkt crypto en word je daar echt rijk van?
- Informatiekaart 3: Financiële ongelijkheid in Nederland
- Informatiekaart 4: Hoe kun je slim sparen?

Toelichting per scherm

1 – De magie verbreken

In deze les onderzoeken de leerlingen in welke geldsprookjes je wel en beter niet kunt geloven. Ze verdiepen zich in hun onderzoeksvraag, zoeken betrouwbare informatie en verwerken hun inzichten in een korte presentatie. Zo leren ze bewuster nadenken over geld en financiële keuzes.

2 – Geldsprookjes – prik jij door de bubbel? (3 minuten)

De leerlingen hebben het over geldsprookjes gehad. Wie kan vertellen welke geldsprookjes voorbij gekomen zijn en welke invloed deze sprookjes op je financiële keuzes kunnen hebben? Wie kan er nog meer geldsprookjes bedenken?

3 – Lesdoelen (1 minuut)

Bespreek de lesdoelen kort met de leerlingen.

4 – Zet de puntjes op de i (10 minuten)

De leerlingen hebben thuis (of in de vorige les) onderzoek gedaan, informatie gezocht en hun presentatie voorbereid. Geef de leerlingen nog tien minuten de tijd om de puntjes op de i te zetten en hun presentatie voor te bereiden.

5 – Pay attention! (30 minuten)

Het is tijd voor de presentaties.

De groepjes vormen een binnen- en buitenkring:

- De ene helft van de groepjes vormt een buitenkring en de andere helft een binnenkring. De groepjes staan zo tegenover elkaar.
- Ieder groepje krijgt drie minuten de tijd om hun werk te presenteren. Ze laten op hun laptop de explainervideo zien, lichten de infographic toe of lezen hun sprookje voor.
- Het groepje dat geluisterd heeft, stelt vragen en geeft feedback. Hierna wisselen de groepjes van rol.
- De groepjes in de binnenkring draaien door, zodat iedereen een nieuw groepje tegenover zich heeft. De feedback van de vorige ronde nemen de leerlingen mee.
- Beslis zelf hoeveel rondes je de leerlingen laat presenteren.

6 – Wijze lessen

Bespreek de presentaties na.

- Wat heb je gehoord wat je nog niet wist?
- Wat heb je van je eigen presentatie geleerd?
- Welke vraag heb je gesteld?
- Welke geldles neem je mee?

Sluit de les af met de boodschap om altijd kritisch te blijven nadenken over de geldkeuzes die je maakt.

4. Explainervideo's

Naast de video's in de lessen zijn er Explainervideo's beschikbaar. Bekijk met je leerlingen onze korte uitlegfilmpjes over financiële onderwerpen als reclame, influencers, in-game aankopen en geldcriminaliteit. De filmpjes sluiten af met enkele gespreksvragen voor in de klas. De video's zijn te vinden op:

Bekijk de explainervideo's

Deze filmpjes geven leerlingen nog meer informatie over de onderwerpen waarmee ze aan de slag gaan. De explainers sluiten af met enkele gespreksvragen en zijn daardoor goede gespreksstarters om te ontdekken hoe klasgenoten ernaar kijken.

Opbouw van de Explainers

Onze twee presentatoren nemen je mee op een afwisselende reis, waarin ze herkenbare scenario's bespreken en uitspelen, verhelderende informatie delen en jongeren hun geldkwesties onder de loep nemen.

Aftrap via WhatsApp

Elk script begint met een herkenbaar App-gesprek tussen onze hoofdpersonen: "Ik heb nu iets meegemaakt..." - een kort gesprek dat de toon zet voor het onderwerp van de video.

"Monnie" als Siri

"Monnie" onze geldwijze Siri, verschijnt als een kleine, simplistisch icoon af en toe op eigenwijze maar informatieve manier naar voren. Het is een simpel icoon in de vorm van een muntje die link boven in het scherm verschijnt. Net als een echte Siri komt hij met antwoorden of feitjes als een soort alwetende verteller. Met een vervelend, robot achtig stemmetje verteld hij soms informatie.

